

Pretiuu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu: — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci. — Numeri singlariti se dan câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu VI

Nr. 9.

— Sibiu, Mercuri 2/14 Februaru. —

1883.

625,000 florini pentru voturi.

Asta-data infami'a s'a intemplatu in Cislaita n'i'a si anume intre Vien'a si Leopole. Istori'a isi mai are parecii sa in celu mai de aprópe trecut. Lectorii nostrii cei mai vechi isi voru mai aduce aminte de procesulu criminalu intentatu faimosului Ofenheim titulu si cavaleru de Pont'euxin, din care intre nenumerate alte blastematii au esitu la lumina dilapidari colossali de bani publici cu oca-siunea edificarei calei ferate Leopole-Cernovitiu-Jasi, candu unu singuru fostu ministru Giskra luase presentu 100 de mii fl., candu se compromisse si ministrulu Banhans p'ana dupa urechi si alti câteva functionari alaturea cu elu. Totu asia lectorii n'au uitatu, ca la calea ferata orientala Oradea-Clusiu-Brasiovu li se perduse urm'a la vreo 18 altii diceau 22 milioane florini, si ca pe candu cei domni mari inculpati de dilapidare erau se fia dati in judecata, processulu se facu cocolosiu p'ana in dio'a de astadi. Dara lectorii isi mai aducu aminte si de castigurile colossali facute in dilele ministrului Lonyay la rescumpararea podului de milioane dela Budapest'a. Si apoi d'ora nu vomu fi uitatu asia curendu scandalulu numitu alu lui V'aradi, provocatu prin negociatori'a cu decoratiuni si cavalerii. Hotiile descoperite la functionarii trimisi in Bosni'a sunt asia dicendu numai de eri. Dara unde vomu esi daca vomu sta se insiramu pe tote? Se remanemu la misieli'a cea mai prospeta si se o coprimdemu in sententie catu se pote mai puçine, de si ea merita se fia prea bine cunoscuta, ca-ci e forte instructiva, este o mesura spre a petrunde in afundimea coruptiunei existente in societatea civilisata, la care pe noi simplii si necivilisatii, ne constringu se ne inchinamu loru.

Polonii din Galiti'a cerusera dela gubernu si camere cu tota perseveranti'a, ca se li se votedie o cale ferata de cele transversale, adeca care impreuna in linia drepta sau diagonala pe o linia cu alt'a. In fine polonii isi ajunsera scopulu, de si cu mare greutate, ca-ci lini'a ceruta se vota si gubernulu publicu concursulu in cale de licitatie. Acu tine-te punga! Dupa alte intrige si cabale edificarea liniei ferate se adjudeca baronului Schwarz pe 20 milioane florini.

Pana acilea merge. Trecu inse luni si septemani dela licitatie incóce; candu colo tribunalulu respectivu primesse dela deputatulu polonu Kaminsky din camer'a legislativa, prin avocatulu si totuodata deputatu Wolsky o acensa contra br. Schwarz pentru platirea unei sume de 230 mii florini, la care Schwarz se obligase a plati la man'a lui Kaminsky, daca acesta va fi in stare se castige, adeca se cumpere din acea suma atatea voturi, in catu facerea liniei ferate se se votedie cu majoritate. Kaminsky si alti amici complici ai sei au si alergatu, cum se dice pe la noi, cu limb'a scósa, ca se castige catu mai multe voturi. In fine lini'a fu votata si castigata.

Ei, dara Kaminsky apucase dela Schwarz numai o nimica tota arvuna de trei miisioere florini. Dupa votu Kaminsky ceru restulu, sum'a intréga stipulata; Schwarz inse, elu de catra padure. Ce vrei dnule Kaminsky? apoi ca nu ai alergatu numai dta dupa voturi, au mai lucratu si altii; nu mai sunt bani de datu... Adi asia, mane si mai reu, pana ce Kaminsky venindu in furia si uitandu de ori-ce compromisiune, dete pe Schwarz celu onestu ca si elu, in judecata. Scandalulu a fostu gata; era noi se scurtamu istori'a sparcata.

Din cate au esitu pana acuma la lumina, se scie positivu numai atata, ca consortiulu respectivu destinase sum'a de 625,000 fl. spre a cumpara cu ea voturi si a mai da ici colea, sciti d'ostra, sau daca nu sciti, atatu mai reu; mai departe, ca acea suma fusese depositata la faimos'a „Länderbank“ din Vien'a, de unde se se scotia sume dupa trebuinta, apoi ca acea banca a declarat, ca nu e cheltuita sum'a intréga, ei numai ceva preste trei sute de mii.

Diarele batura tob'a de alarma; deputatii din opositiune interpelara pe gubernu asupra causei. In 10 Febr. pe candu tote strimtorile din parlamentu erau inghesuite de omeni, in catu era periculu se se surpe galeriile, ministrulu de comerci br. Pino si ministrulu presedente com. Taaffe respusera la interpelatiuni, de si forte nacajiti, dara cu voce sonora si firma, asecurandu pe camera si pe tota lumea, ca tota acea cauza scandalosa e trecuta dela tribunalulu civile la celu criminalu si ca ori-cine,

sau ori-cati voru fi culpabili, voru fi pedepsiti dupa tota asprimea legei.

Se dea Ddieu ca se se intemple asia precum au disu ministrii, pentru-ca macaru astadata se nu se pote aplica cunoscut'a sententia latina:

Dat veniam corvis, vexat censura columbas. sau cea germana:

Die kleinen Diebe hängt man, die grossen lässt man laufen.

sau in fine cea romanésca:

Corbu la corbu nu'si scóte ochii; sau:

Spendiura pe tiganulu, ca se pricipa boieriulu.

(Tiganulu furase unu calu orbu, era boieriulu furase numai diece mii galbini din tesaurulu tiei).

Ce e dreptu, deputatii de nationalitate polona au provocatu pe Kaminsky, pe Wolsky si pe alti trei colegi de ai loru, ca se esa din senatulu imperialu, ca-ci ei nici in clubulu loru nu'i mai sufere. Acei cinci s'au si retrasu.

Meruntirea mosiiloru tieranesci, inmultirea proletariloru.

Se implinescu cinci ani de candu noi intre celelalte cestiuni national-economice, discutamu din timpu in timpu cu predilectiune cestiuni agrarie strictu intielese si intre acestea starea proprietariloru mici, adeca a sateniloru, a poporatiunei rurale. Se nu se ia pamentulu dela locuitorii sateloru, nici se sufere statulu ca se'lu pote vende ori-candu iar placea sateanului, si cu atatu mai puçinu se i'lu vendia insusi statulu pentru restantie de contributiuni. Aduseramu exemple din vechime si din staturi moderne. Sciamu noi bine ca sub actual'a sistema nici vorba nu potea se fia de vreo dreptate, anume pentru clasa agricultoriloru mici anume in Transilvani'a, in Banatu si in Ungari'a de susu pe la ruteni si slavaci. Cu totulu altu curentu domnesce, diametralu opusu unei politice agrarie sanetose, era acela este: inchiagarea de domeniu catu se pote mai mari, adeca adunarea teritoriului intregu alu tiei in mani catu se pote mai puçine, ca in Angli'a (cele 10 mii de familie ale aristocratiei superioare), prefacerea intregi poporatiuni rurale in asia numiti arendatori mici,

Foisior'a „Observatoriului“.

Femeile romane.

Romani'a nu se pote lauda ca surorile sale latine cu unu gloriosu trecutulu literariu. Domnatiunea straina (care inca mai stapanese câteva provincii) n'a fostu o piedica mica la formatiunea literaturei sale; cu tote acestea totu numera cati-va scriitori insemnati si e de ajunsu ca se citediu unu singuru nume, pe acela alu lui Eliade Radulescu. Pecatu, ca scrierile sale sunt puçinu cunoscute de noi.

Literatur'a nostra s'a formatu in conditiuni adeverate exceptionale, pe candu fierbeau urele de partide, neunirile, a totu puternici'a si resbóiele comuneloru, inse totusi avu unu inceputu forte gloriosu cu Guido Cavalcanti, Dante, Boccacio, Petrarca. Romani ne calca pe urme: literatur'a loru e tenera, acum trebue se se afirme, se se imputerniciasca. Generatiunile precedente le au preparatu, ca se dicu asia, terenulu. Se staruesca dar in acele sfortiari demne de lauda, in acele munci cari, seversite in timpulu reinvierei tiei loru, le sunt sfinte: se cugete, se scrie si se isi intrebuintiedie limb'a loru. Nu scriindu intr'o alta limba mai cunoscuta de catu a sa, se dobandesce o mai mare reputatiune, séu unu renume momentanu, ori chiaru o glorie adeverate si trainica. Servindu-se cine-va de limb'a unei alte natiuni, a carei literatur'a se imbogatiesce si despretuesce tier'a, uita verb'a cunoscuta a stramosiloru nostrii comuni, Romanii, ca binele tiei e legea suprema.

Limb'a afirma natiunea si numai literatur'a ii arata caracterulu si spiritulu. Asia dar silintiele cari se facu, sunt folositoare mai antai de tote tiei, si Romanii cari intielegu si punu in practica acestu adeveru netagaduitu, s'au pusu pe lucru cu consciinti'a ca indeplinescu o datoria santa, cu dorinti'a via de a fi folositori natiunei loru.

De cati-va ani cu multa ardore au inceputu se

face cercetari pentru a inlesni studiulu istoriei tiei si in scrierile loru tindu totu deauna se tie via flacar'a patriotismului, inspirandu-se din nisce concepte inalte si seriose.

Noi Italianii, cari scimu de catu pretiu au fostu scrierile patriotice si memoriile istorice pentru independenti'a nostra, putemu dice de mai inainte, ca scriitorii romani voru culege cele mai bune fructe din neobosit'a loru munca.

Literatur'a romana, daca se tine socotela ca isi are inceputulu dupa caderea fanariotiloru, a facutu progrese, si urmandu pe calea acesta, Romani'a va adaoga o noua gloria literaturei natiuniloru latine. Si acum vedemu cu placere, ca si femeile intra si ele cu curagiu in lupt'a literara. Nu sunt inse multe, dar sunt cu putere si dau semne de unu nouu periodu de cultura, de iubire si de gloria pentru litere.

Firesce femeia are in sine multe daruri exceptionale ale scriitorului: bogatia de imaginatiune, sensibilitate alésa, improspatare (freschezza) delicata de idei si unu nu sciu ce genialu, francu, din pricin'a caror'a scrierile femeiesci au unu caracteru propriu, care da unu semnu particulariu literaturei.

Dupa cum sunt cunoscute in Itali'a scriitoarele franceze, englese, germane, credu de datori'a mea se facu cunoscute, dupa ore care indicii, pe scriitoarele si literatele romane mai de capetenie.

Antai in acesta miscare literala e renuntat'a Dora d'Istria (Elena Ghica), inzestrata cu o cultura forte intinsa, cunoscendu mai multe limbi, dintre care intr'unu mare numeru a scrisu, asia in catu se pote numi mai multu autorea cosmopolita de catu romana. Nu spunu mai multe despre densa.*)

*) Éta câte-va din operile sale: La vie monastique dans l'Eglise orientale. — La Suisse allemande et l'ascension du Moench (4. vol) — Au bord des lacs helvétiques, nouvelles. — Escursions en Roumelie et en Morée (2 vol.) — Les femmes en Orient (2 vol.) — Les femmes par une femme. Gli Albanesi in Romania.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la a dou'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile poestei statului, adressede de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiu.

La nationalité albanaise d'après les chants populaires. — La poésie des Ottomans. La poésie des Turcs en Perse. La poésie persane sous les Khandjars. Les études indiennes dans l'Haute Italie et le Roi Nala. Gli scrittori albanesi nell'Italia meridionale. Gli eroi della Rumania. Littérature romaine. I romani ed il papato. Les femmes en Occident. French literature and the first Empire etc.

chiriasi mici, dileri, proletari asia, că dacă se pôte, nici-unu locuitoriu dela sate se nu mai aiba proprietate nemiscatória cătu este unu palmacu de pamentu, nici casa, nici gradina, nici agrulu, nici padurea, pe care se o póta numi proprietate a sa, cu dreptu de a o lasá hereditate la ai sei, adeca întocma precum este in Irlandi'a, in o parte mare a Scotiei, Angliei si a Italiei, ci toti locuitorii sateni sub titlu de arendatori sau chiriasi (farmer) se devina iobagii si sclavii cătorva mii de aristocrati si plutocrati plini si grasi, pentru cari se muncéscă, se asude tóta viéti'a loru in trentie si nici-odata satui. Chiaru dupa marturisirea diarielor magiare din opositiune, ba si unele gubernamentali, dieci de mii de familii au cadutu victime mai alesu dela 1870 la acésta politica blastemata, si ea este una din cauzele principale ale migratiunei locuitorilor din Ungari'a.

Intre acestea relative la cestiunile agrarie in septeman'a trecuta se intemplă la Budapest'a o minune. Trei magnati tineri fratii Széchenyi si Géza Andrásy fusesera in Americ'a de nordu, cu scopu de a studiá in acea republica cu aprópe 50 millióne locuitori, mai virtosu relatiunile agrarie si anume ale dreptului de proprietate la pamentu. Emericu Széchenyi isi publică tóte esperientele sale in epistole, com. Géza Andrásy traduse in unguresce legea numita in Americ'a Homestead, a carei definitiune s'ar potea dá cam asia: Aparare de executiune si vendiare in contra ori-carui creditoru, fia privatu, fia statulu, a locu-intiei destinate pentru famili'a si a unei intinderi, fara care nici-o familia de saténu nu pôte se existe.

Tinerii grafi ceru, cá acésta lege se se introduca si in Ungari'a cu atātu mai virtosu, cá dupa legile actuali chiaru statulu pôte nimici existenti'a pe fiacare anu la mii de familii. S'au tinutu conferentie de repetite-ori in clubulu agronomiloru din Budapest'a si s'au incinsu dispute ferbinti si fórte interesante asupra acestei materii. Fiulu ministrului Tisza Stefanu, unu Ignatiu Darányi s'au opusu cu mare focu la introducerea legei Homestead in Ungari'a. Ferberea de idei curge, si este necesariu cá si publiculu nostru se o umarésca fórte de aprópe, cu neadormire. Sciti cá sub austriaci fostii iobagi eliberati au fostu opriti a'si vinde pamentulu rescumperatu si ori-ce vendiare era anulata. Sciti cá si in Romani'a este totu asia, si cá legea relativa se mai prelungi in anulu trecut pe o serie de ani inainte. In Ungari'a si la noi creditorulu iti pôte vinde si cenusi'a din vatra dicundu, cá elu ti-a datu bani imprumutu pe tóta averea ta, si tu nu ai decâtu se iai lumea in capu.

si unu prea bunu diariu pentru copii, care fu primitu fórte bine de publicu. Acésta nobila femeia e cunoscuta atātu cá o eminenta patriota cătu si cá literata. Michelet i-a consacratu pagine fórte frumóse.

Dómn'a Sofia Nadejde, inzebrata cu unu geniu puternicu si vivace, se distinse inca din copilaria in studii clasice asia, cá ajunsse se tréca nu prea lesnele esamene liceale. Apoi intră cu curagiu in câmpulu diaristicii, luptandu pentru emanciparea femeii si pentru abolitiunea prostitutiei, cestiuni sociale fórte spinóse. In tóte scrierile sale, ea tinde se faca se progresedié, se imbunatésca si se regeneredié conditiunea femeii; curagiosa luptátore pentru acestu principiu, nimicu n'o opresce: departe de ori-ce prejuditii, incrediendu-se in missiunea sa, spera se isbutésca in nobilele-i dorintie.

Scrierile ei au o mare valóre si'i meritara stim'a celoru cari o cunoscu. Dens'a e colaborátore neobosita a prea respanditei reviste literarie „Contimporanulu“ din Jasi.

Simpatie'a si gratiós'a Aristitia Romanescu, pe langa imensulu talentu de actritia încercata, patrundere fina si placuta, unita cu o alésa bunatate si apucaturi suave si modeste, lucru care o face l'enfant gaté alu publicului, mai intrunesece unu geniu raru de artista si profunda cultura. Traduse mai multe comedii si drame frantiosesci si scrise diferite altele, cari obtinura aprobarea generala, atātu pentru usiorulu si curgetorulu dialogu, cătu si pentru efectele bine tractate si perfect'a cunoscintia a ániei omenesi.

Dómn'a Eufrosina Homoricénu cultiva cu multa iubire sciintiele si poesi'a in care se si distiase. Ea dirigia unu diaru fórte respanditu, „Femeiea.“

Dómn'a Chabudeanu cunoscuta sub pseudonimulu Mira Dachianu, factu studii adanci pentru a puté obtiné unu titlu universitariu. Traduse mai multe romantie si acum serie o comedia nationala.

Distins'a poeta Veronica Micle, serie versuri pline de gratie si de atractiune. Ea colaborédiá la revist'a „Convorbiri literare.“

Spatiulu ce mi se acorda, nu 'mi permite se aprofundesu mai multu asta cestiune. Fia inse cá aceste câte-va randuri se póta face cunoscutu, cá pe tiermurile Dunareí, unde infloresce o civilisatiune latina, infloresce si o tinera, dara bogata si frumósa literatura, pe care nu trebuie se n'o cunóssemu, pentru cá si ea face parte din marele cercu neolatínu.

Ida Melisurgo Vegezzi Ruscalla.

(Confederazione latina.)

(„Telegr. din Buc.“)

Sierpele ungrescu de mare.

Mai bine 'iai dice Balauru de mare, acea fiantia fabulósă, despre care corabierii sciu se spuna atâtea lucruri de spaima, a esitu éراسi de asupra apelor. Elu se chiama pe la noi: proiectu de lege omoritoriu de scólele medie (gimnasia si reali) nemagiare. Estimpu este a sieseas-óra, de candu acelu proiectu blastematu se pune din nou la ordinea dilei in cas'a deputatiloru la Budapest'a. Combatutu si sfasietu anume in anulu trecut, retrasu apoi din desbatere, spre a'lu modificá, elu trecu prin comisiunea respectiva, cu scopu cá in locu de a crutiá, se ésa si mai perfidu, si mai violentu, asia precum ilu si judeca tóte diarele nationalitatiloru. Cá proba punemu aici o apretiare romanésca aparuta in una din foile nepolitice mai blande, adeca „Biserica si scól'a“ din Aradu:

Scólele medie romanesci de nou amerintiate!

„Era se infuriédiá Irodida? Era cere capulu lui Ioanu?“ S. Christostom.

Nefericit'a politica de hegemonia si orgoliulu natiunei dominante éra cérca victimele sale, éra cérca suprimerea si exterminarea nationalitatiloru nemagiare si in deosebi a nationalitatiei romane!

Faimosulu proiectu de lege pentru magiarisarea scóleloru nóstre medie, care, in urm'a energióselor protestari ale confessiuniloru si nationalitatiloru nemagiare trebui se cada anulu trecut, inca inainte de a fi discutatu in parlamentu, éراسi ajunse pe biroulu parlamentului, prezentatu de ministrulu Trefort, astadata, cu deplina incredere si sigurantia despre transformarea lui in lege positiva.

Departa de a coresponde recerintieloru pedagogice si a aduce óre-cari imbunetairi in invetiamentulu scóleloru medie, singurulu meritu ce are proiectulu dnului Trefort, dupa marturi'a pressei magiare chiaru, este tendinti'a lui politica de a sdrobi cu ori-ce pretiu libertatea invetiamentului confessionalu, si a pune tóte scólele medie confessionale sub nemidiulocit'a inspectiune si dispositiune a guvernului.* In punctulu acesta nu esista diferintia de opiniuni nici in press'a nici in parlamentulu magiaru. Toti sunt de unu acordu, candu este vorb'a de suprimerea libertatiei si autonomiei confessiuniloru din tíera.

Unu siru de articoli publicati in diariulu „P. Napló“ din Decembre trecut, asupra instructiunei in scólele medie, ne spuneau inca de pe atunci, cá proiectulu de lege amintitu avea se ajunga din nou si fara intardiare la ordinea dilei. Si acésta numai din privirea gimnasielor romanesci si sasesci. Da, puçinele gimnasie, ce avemu (in Beiusiu, Blasiu, Nasendu, Brasiovu si Bradu) sunt singur'a tinta a proiectului de lege alu dnului Trefort. Pentru-cá „acestea sunt focularele daco-romanismului,“ dice „P. Napló.“ „Si candu tinerii romani cercetédiá astfelu de scoli, unde alta limba nu invétia afara de cea romanésca si unde nu audu decâtu fantasii politice, cum se va preface uniunea in trupu si sange, pe langa astfelu de gimnasie; si cum se va curmá in Transilvani'a lupt'a diuntre nationalitati, candu tinerimea se cresce in spiritulu revolutionariu? Aceste gimnasie daco-romane, continua acelaşiu diariu, nu se deosebescu intru nimica de gimnasiele panslaviste desfiintiate.“

Scopulu guvernului si a elementului magiaru este asia dara evidentu: desfiintiarea puçineloru scóle medie, ce avemu, ori despoiarea loru de caracterulu nationalu. si acésta sub firm'a patriotismului, cá-ci „P. Napló“ a experimentatu, cá dela „desfiintiarea gimnasielor panslaviste, tautii si rutenii cercetédiá scólele medie unguresci, unde invétia patriotismulu si magiarismulu, astfelu, cá studentii tauti dejá in gimnasiu declara cá ei sunt magiari.“ Dara, fiindu-cá motive legale nu au pentru a inscená unu lucru atātu de cutediatoriu, loru le trebuie crearea unei legi speciale, cá apoi se ne póta dice, cum au disu óre-candu jidovii lui Christosu: „Lege avemu, si dupa legea nóstra datoriu este se móra.“

In faci'a acestei noue tentative pentru cultur'a si desvoltarea nóstra nationala, va mai fi óre posibilu si prudentu a intrá in o noua actiune, pentru salvarea drepturiloru si autonomiei nóstre bisericesci? Mi se pare cá ori-ce încercare in directi'a acésta, va fi zadarnica. Protestele, ce au facutu Prelatii bisericelor nóstre la diet'a tíerei in contra proiectului de lege pentru scólele medie, le avemu inca in buna aducere aminte; dara, asia se vede, guvernulu si natiunea magiara nu'si facu bataia de capu cu drepturile confessiuniloru si nationalitatiloru din patrie. De aceea invocamu aici importante

cuvente ale Inaltu Preasantitului Archiepiscopu si Metropolitulu Mironu, cuprinse in protestulu adresatu parlamentului din anulu trecut, in contra proiectului de lege pentru scólele medie. Éta ce dice Inaltulu Prelatu in numele unui milionu si jumetate de romani orthodoxi din metropoli'a sa:

„Façia cu unu proiectu de lege cá celu din cestiune, care periclitédiá caracterulu nationalu alu bisericelor de limba nemagiara, trebuie se se ia in deosebita bagare de séma impregiurarea factica... cá in tóte páturile nationalitatiloru compacte nemagiare din patria, consciinti'a nationalitatiei loru proprie, asia e de desvoltata in cătu acésta nu se mai pôte sugrumá nici prin unu feliu de sistema sau regulamentu. O consciintia este acésta, carea, cá buna-óra si la nationalitatea magiara, fiindu nutrita prin respectulu de sine, se radiema pe base morale, si din aceste base ia putere si pentru legitim'a aperare. Ori-ce încercare asia dara, carea tinde a nadasi consciinti'a nationala, pe langa aceea cá vatema interesele bisericeloru nationale, pôte totuodata degenerá intr'o gresiéla politica, care pentru liniscea interna a cetatieniloru si deopotriua pentru interesele mai inalte ale statului, pôte se nasca urmari pagubitóre, ale caroru delaturare possibilă este o datoria de consciintia pentru fiacare patriotu.“

Din Romani'a.

(Protestu.) Scirea cea mai importanta din tíer'a vecina este, cá dupace gubernulu fu incunoscintiatu dela Londr'a prin telegrafu, cá puterile cele mari au decisu a primí in conferentia pe Romani'a si pe Serbi'a numai cu votu consultativu, éra pe Bulgari'a nici-decumu, dominca in 11 Feb. adunandu-se camer'a legislativa, ministrulu de esterne dn. Dimitrie Sturdza luandu cuventulu, comunicá adunarei si prin ea tíerei acestu evenimentu de suprema importantia, care lovesce greu in suveranitatea regatului; adaoise totuodata, cá gubernulu a si datu ordinu precisu dlui J. Ghica ambasadorului tíerei la Londr'a, cá fara intardiare se dea la conferentia protestu in tóta regul'a si se declare in numele tíerei, cá ori-ce va decide conferentia européna in cestiunea danubiana, pentru Romani'a nu va fi obligatoriu. Vorba mare acésta, démna de o natiune care pune totalu in jocu pentru drepturile sale. Cu tóte acestea d. Nicolae Jonescu, fostu in 1877 cătuva timpu ministru de esterne, cunoscutu adversariu aprigu alu guvernului actuale, luandu cuventulu laudá tínut'a barbatésca a guvernului si felicitandu'lu ilu asigurá, cá façia cu unu evenimentu precum este acesta in casu de necesitate nici-unu romanu nu va lipsi dela datori'a sa, ci toti cá unulu voru sari si alergá in ajutorulu guvernului si spre apararea teritoriului scumpei loru patrii.

Acestea sciri sunt telegrafice duse in tóta Europ'a; desbaterile respective ne vinu cu post'a.

Din Franci'a.

Paris. Principele Napoleonu este eliberatu din prinsóre prin sententi'a tribunaleloru, care nu aflara cause de ajunsu spre a'lu arestá.

Din Rusi'a.

— Petersburg, 6 Februariu. De abia imperatulu Alexandru III se reintorsesse dela Gacina la Petersburg si comitetulu esecutivu alu revolutionariloru russi ii trimisera unu memoriu, prin cari ii facu noui cereri. Memoriulu fu tiparitu apoi in mai multe esemplare si trimisu in tóte partile. Acestu memoriu, care este fórte lungu, pórtă titlulu: „Gossudary!“ (Domnule) si semnatura: „Imenem ruszkago naroda: Iszpólnitelnyj Komitet.“ (In numele poporului russu: Comitetulu esecutivu). In acestu memoriu se dice intre altele: „Noi socialisti si amici ai poporului (narodnici), cari nu suntemu de cătu rãpresentsantii poporului russu ingenunchiatu sub jugulu despotismului si cari ne-amu luat in sarcinarea de a scapa poporulu russu de acestu jugu greu si rusinosu, nu vomu lasá ne încercatu nici-unu midiuolocu, ori cătu de ingrozitoru si de anevoiosu ar fi elu, si nu ne vomu odihni, pâna candu nu se va tiné séma de cererile poporului russu si de dreptulu si puterea lui in statu.“

Cererile poporului in numele caruia le adresamu Tie, Domnule, si a caroru realizare o ceremu dela Tine pâna la serbarea incoronarii Tale, sunt:

1. Acordarea si constituirea unei reprezentatiuni poporale, care se fia liberu alésa, dupa votulu universalu si cu instructiunile aletoriloru

*) „Alföld“ dela 1 Febr. a. c.

loru, si se aiba o complecta libertate de actiune in tóte afacerile care privescu statulu.

2. O larga autonomie provinciala, care se fia garantata prin alegerea tuturor functionarilor, prin independenti'a autoritatilor comunale, a mirului si independenti'a economica a poporului.

3. Independenti'a autoritatilor comunale, a mirului, cá unitate administrativa si economica.

4. Impartirea pamentului la poporu.

5. O sistema de mesuri care se aiba de scopu cá tóte fabricile si atelierile se tréca in manile lucratoriloru.

6. Complecta libertate a consciintiei, o deplina libertate a cuvèntului, a preseii, a intruniriloru, a asociatiuniloru si a agitatiunei electorale.

7. Votulu universalu fàra nici-o dosa séu restrictiune de avere, si

8. Transformarea armatei permanente intr'o armata teritoriala.

Aceste suntu principalele cereri ale poporului russy si acésta este si program'a nóstra, la care noi vomu tiné in tóte casurile pâna candu o vomu realisá. Insa speramu a ajunge aci prin miidulóce pacínice, la casu inse candu aceste voru remané ne-eficace, atunci vomu recurge érase la pumnalu si dinamita. . . Pentru asceptarea mai susu espuse-loru cereri si reforme, se acorda terminulu pâna la incoronarea imperatulu in Moscva, faca-se acésta incoronare la 1 Maiu séu intr'o alta di a acestui anu. Daca imperatulu nu va acordá pâna la acea data nici-o reforma imperiului, atunci comitetulu executivu isi va face si elu datoriu sa. Apoi memoriulu inchaia cu obicinuita amenintiare cu mórtea.

Se dice, cá imperatulu i s'a adusu acestu memoriu de o data cu scrisorile sale private. Vrednicu de observatu este numai cá memoriulu a pututu fi tiparitu intr'o tipografia din Petersburg, bine intielesu secreta. pe cea mai fina hàrtie velina si cu cea mai mare ingrijire. . . („Telegr.“)

Gesta Hungaroum.

Sub acestu titlu „Timpulu“ organu alu partidei conservativiloru din Romani'a, aduce in Nr. 20 din a. c. unu lungu articlu presaratu cu sarcasmi intiepatori intru atàta, in càtu chiaru si de aici poti judecá, cá in Romani'a chiaru si cei mai buni amici ai Austro-Ungariei afla cause prea de ajunsu de a se scandalu si chiaru iritá in contra politiceii si manierei guvernului ungurescu de a tracta cu poporulu romanescu din statulu acesta. Ce e dreptu, „Timpulu“ scrisese deunadi si despre coprinsulu memorandumului conferentiei romaniloru in termini prea bine voitori; astadata inse ii dete ocaziune noua anulare a alegerei de membru in asociatiunea transilvana pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu a onor. domnu Carolu Davila din partea ministrului de interne dela Budapest'a. Intr'aceea se pare, cá „Timpulu“ nu aflase, cá nu numai alegerea domnului Davila, ci tóte alegerile de membrii honorari si actuali facute cu voturi unanime in adunarea generala din Augustu 1881 au fostu cassate si declarate de nulle si neintemplate, de si cei alesu erau toti cunoscuti de ómenii cei mai leali si iubitori de buna vecinatate, intre cari si unulu dintre domnii Lahovari.

Dupace „Timpulu“ permite o critica historica asupra trecutului Ungariei si a magiariloru in trena, nici-decum lingusitória, apoi ajungèndu la persecutiunile actuali, continua si inchaia asia :

Càta vreme se putea crede, cá romanii urmarescu scopuri politice in Ardèlu, magiaru putea se para cá fiindu in dreptulu loru de aparare. Din di in di inse totu mai multu se invederédia, cá nu pentru tendentiele loru politice, ci pentru aventulu, cu care au pornitu spre desvoltare, sunt persecutati romanii din Ardèlu.

Unu actú in aparentia neinsemnatu ne pòte servi dreptu o noua si puternica dovada despre acésta. Ilu publicamu aici din cuventu in cuventu :

Domniei sale domnului

Carolu Davila,

generalu, siefu alu serviciului militar sanitaru in Bucuresci.

Cu ocaziunea adunarii generale a asociatiunii transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, tinuta la Sibiu in Augustu 1881. Prea onoratu dta ai binevoitu a te insinúa cá membru ordinaru alu acestei asociatiuni.

In conformitate cu § 5 alu statuteloru asociatiunii alegerea membriloru, cari nu sunt suditi austriaci, trebuie supusa aprobării guvernului tierii ceea ce s'a si facutu cu datulu de 14 Septembrie a. c. — Inaltulu nostru ministeru de interne inse, prin hotarirea sa cu data 13 Novembre Nr. 61.649,

1882 a aflu de bine a nu intari alegerea dtale de membru alu asociatiunii. Astu-felu cu deosebita parere de reu, ne vedemu in positiunea neplacuta, de a nu te putea privi de membru alu asociatiunii transilvane.

Aducendu-ti acésta la cunoscintia, ne permitemu totudeodata a te insciintia, cá in semnu de recunoscintia pentru interessulu ce ai doveditu pentru progressarea asociatiunii nóstre, comitetulu a dispusu a ti se tramite organulu ei „Transilvani'a“ si pe viitoru.

Cu aceste te asiguramu despre deosebita stima ce-ti o pastramu.

Din siedinti'a comitetului asociatiunii transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, tinuta la Sibiu in 22 Decem. 1882.

Jacobu Bologna, Dr. D. P. Barcianu,
v.-pres. secretariu.

Cine este omulu, pr care ministru de interne alu Ungariei ilu socotesce atátu de primejdiosu?

Generalulu Carolu Davila, unu francesu venitu odinóra trimisu de guvernulu seu in missiune, inse nu missiune politica; asta-di romanu si cu dreptulu si cu ànim'a, unulu din cei mai de frunte ómeni ai tierii, inse omu fàra trecutu politicu. Multe a facutu Davila, atátu de primejdiosu, decandu se afla in tíera si multe face si asta-di, numai politica nu. A organizatu serviciulu sanitaru alu tierii, a initiatu scóle de medicina si pe cea de veterinarie, a lucratu cá eforu alu spitaleloru, este membru in consiliulu superioru de instructie, vice-presiedinte alu societatiu pentru invetiatur'a poporului romanu, parinte alu copileloru orfane dela „Asilu“, multe este, numai omu politicu nu.

Cu tóte aceste guvernulu magiaru, care-si va fi luat informatiunile mai inainte de a fi hotaritu, ilu socotesce dreptu unu omu primejdiosu.

Da, fàra indoiala, cá-ci magiaru considera „literatur'a romana si cultur'a poporului romanu“ dreptu o primejdie, nu e verb'a de tendentie politice, ci de avèntulu, de desvoltarea, pe care voiá se-lu sprijinésca omulu lucrarii pacínice.

Si dac'o simtu magiaru, trebuie s'o simtumu si noi si trebuie se ne dàmu silinti'a de a face, cá tóta Europ'a s'o simtia: trei milióne de romanu, cei mai credinciosi supusi ai dinastiei de Habsburg, sunt cuionati, pentru-cà voru se se desvolte, se ésa din ticalosi'a, in care i-au tinutu magiaru pan'acum, dar nu ii mai potu tiné.

Si di cu di ne vinu plangeri dela fratii nostri si di cu di sosescu ómeni, cari si-au luatulu lumea in capu; tíer'a e plina de emigratie; unu fermentu de nelinisce s'a ivitu de multu in miiduloculu nostru si cresce in proportii grabnice: si totu noue ni se arunca imputarea, cá propagamu idei primejdióse si nutrimu tendentie revolutionare!?

Se temu magiaru de consecentiele culturii poporului romanu, si cuprinsi, cum sunt, de spaima, ne impingu a cautá cá premissa, cá conditie sine qua non a culturii nóstre ceea ce nu trebuie se dorimu decátu cá consecuentia a ei. Acésta e primejdia, care resulta pentru noi din politic'a magiara, o primejdie, pe care trebuie se avemu in vedere, mai alesu asta-di, candu pacea europèna e amenintiata si in laintrulu tierii se pregatescu reforme premature.*)

Correspondentie particularie ale „Observatoriului“.

Vestemu, in 7/2 1883.

Stim. dle Red.!

In septeman'a trecuta ni s'au facutu de scire, cá espirandu 3 ani in 5 ale l. c., va fi alegerea oficiului si intregirea reprezentatiei comunale. Acuma fiindu noptile cam lungi si neavendu deocamdata ómenii nostriu prea multu de lucru, s'au adunatu in mai multe renduri si locuri spre a se sfatú in privinti'a persónelor care sunt de a se alege.

Cu acésta ocaziune s'au formatu doue partide atátu de contrarie una alteia, de gandeamu cá in dio'a alegerei se voru escá cele mai mari neplaceri; dara ce se vedi! sosindu la dio'a defipta preanonratulu domnu pretore cercualu Branu de Lemény in comuna si ince-

*) Noi nu ne potemu nici imaginá vreo alta cauza, pentru care ministerulu a respinsu in modu asia de bruscu si ostentativu alegerea domnului C. Davila, decátu tocma ceea ce membrii adunarei ii obligase la cea mai caldúsa recunoscintia, adeca participarea Asilului Elena Dómn'a la espositiunea din Sibiu, ceea ce a fostu fapt'a dsale; apoi publiculu si-a datu de multu frumosulu veridietu asupra celoru venite in espositiune dela acelu institutu binefacatoriu. A fi sau a nu fi membru alu unei societati cá sarman'a asociatiune din Sibiu, pentru unu Davila pòte se fia lucru fórtè indiferent, alte si alte distinctiuni si decoratiuni acopere peptulu seu, destule diplome si decreete ii asigura rénume si recunoscintia publica; dara lovitur'a ministeriala o simte si o voru simti totudeauna membrii asociatiunei.
Red. „Obs.“

pendu actulu de alegere, tóte persónele in oficiulu comunala, candidati fiindu dupa lege prin reprezentanti'a comunala, s'au alesu prin aclamatiune, fiindu-cà nu s'a ivitu vreo partida contraria

La ducerea in deplinire a acestui faptu laudabilu au contribuit fórtè multu numai singuru stimatulu dn. pretore caruia pentru tractarea sa umana cu partidele invrasbite si prin vorbirile sale cele intiepte si drepte conducèndu alegerea spre multiamirea (esceptiune de vreo 6—8 individi) a totu poporului, avemu de a'i multiamí.

Stimate dnule Red., iti marturisimu, cá daca ai fi fostu Dta de fačia, ne-ai fi scutitu de corespondentie jurnalistiche cu care noi economii din mai multe cause, nu ne potemu ocupá si laudá, si audindu, precum noi le-amu auditu din gur'a poporului urmatóriele cuvènte: „Vedi mè, ce pòte face unu domnu intieptu, daca e si romanu din némulu nostru! Elu prin invetiatur'a sa ne-au scapatu de a ne bate cá vitele si a ne invrasbí cá se nu mai potemu dá buna demanèti'a unulu altuia, dupa cum faceau betranii nostrii“, singuru ai fi publicatu acésta fapta.

Deci dara dorimu, cá si de aci inainte la tóte alegerile comunale se avemu totu domni de romanu si cu dreptate, numai cum este de presente multu stim. dn. pretore Branu de Lemény; apoi scimu cá ar fi alesu in oficiulu comunala totu individi dupa vointi'a poporului ruralu, dara nu dupa a jeleriloru fàra picu de proprietate.

Nicolau Milea, economu
in numele mai multora.

— Teusiu, in 10 Febr. 1883. La dorinti'a mai multoru cetatieni onesti dn locu, amu intreprinsu si noi in comun'a nóstra o petrecere in sér'a din 28 Jan. st. n. a. c. In comun'a nóstra se facu adese-ori de aceste petreceri — baluri — de conlocutorii de alte natiani. Inse asia cá balulu romanu din 28 a. l. tr. nu s'a veditu nici-odata in Teusiu, asta o recunoscu chiaru intreprindietorii de baluri ai nationalitatiloru conlocuítore.

S'au si intrebuintiatu tóte miidulócelè pèntu reusit'a lui. Scopulu infintiarei acestui balu au atrasu atentiunea fiacarui omu de bine; au si alergatu la elu familii romane de frunte preotiesci si seculari nu numai din locu, ci si din comunele vecine Petielca, Miscreacu, Beldiu, Mihaltiu, Santimbru, Ighiu, Mesente, Benicu, Stremti, cum si alte familii onorabili nemagiare. Au fostu inse 6 sergenti din reg. 50, cari cu desteritatea loru militara au datu asia unu aventu jocuriloru „Roman'a“, Quadril, Hora si altele, in càtu toti si tóte aru fi doritu se tina nóptea càtu doue; s'au jocat si „Romanulu“ de 7 persóne imbracate romanesc, si acestu jocu a satisfacutu bine publiculu.

Pretulu de intrare au fostu 50 cri de persóna si au intratu la cassa 105 fl. 20 cri v. a., afara de acestia cá oferte benevole dela dn. proprietariu si negutiatoriu Marcu Ciuciu 1.—, dn. Gurizath 1.—, d. Klein Mihály 2.—. Ni s'au trimisu din partea rev. dn. protop. alu tract. Aiudu Aronu Boieru 1.—, rev. dn. Stefanu Popu parochu gr.-cat. alu Mihaltiu 1.—, domnii Ludovicu Andreiu not. cerc. in Totoi 1.—, Popa Jacobu juratu in Teusiu 1.—, Gruzda Domokos parochu reform. in Teusiu 1.—, Rozental Natan 1.—, Marton Ferenczné 1.—, Habb Josef din Teusiu 1.—, cari adaogandu-se la sum'a de susu dau sum'a de 117 fl. 20 cri v. a. din cari subtraguandu-se sum'a toturoru speseloru cu 62 fl. v. a., remanu bani gata la dnulu cassariu alu balului Paulu Pop'a 55 fl. 20 cri v. a., din cari, in urm'a scopului indicatu pe invitatiuni, se voru luá carti pe sém'a eleviloru din scól'a granitierésca rom. din Teusiu.

Acésta petrecere va fi neuitata pentru toti càtu au participatu la ea; candu se vedeau nevestele nóstre in jocuri cá Roman'a, Quadril si altele, jocandu cu cea mai mare desteritate. Memorabila si pentru aceea, cá in atàta multime de nu incapeau in 5 odaí destulu de spatióse si venit la unu locu diverse nationalitati, petrecerea nu se curmá nici in facutulu dilei de 29, ci tinu pâna demanèti'a.

Din respectu càtra toti càtu ai binevoitu atátu in persóna càtu si prin ofertu a contribuí la acésta petrecere familiara me simtiu datoriu a aduce multiamita publica.

in totudeauna gata spre servire

Stefanu Crisianu,
 propr. si invet.

Sciri diverse.

— (Syllabus.) Ceea ce ne a fostu usioru a prevedé in Nr. 7 se intemplá mai curendu decátu credemu. Din Romani'a se mai oprí si diariulu „Natiunea“ organu de frunte.

In comitatulu Fagarasiului cá si in alu Dobácei-Solnocu, comunele romanesci sunt oprite a prenumera la diarie romanesci de aici din tíera loru si ómenii nostrii se supunu cá oile.

Din tóte inse scirea de mai la vale luate din „Biseric'a sia Scól'a“ dela Aradu pune capacu la tirania. Nu credemu se fia existatu vreo data o foia mai blanda decátu este acea bisericésca din Aradu; unu tiranitiu cutédia a o sugruma si pe aceea.

(Netoleranti'a unui inspectoru.) Unu amicu alu diarului nostru din Satulu nou, (in Banatu), care prenumerase „Biseric'a si Scól'a“ pentru bibliotec'a scolara de acolo, ne scrie cá: „conformu ordinatiunei inspectorului regescu de scóle, diariulu „Biseric'a si Scól'a“ este opritu dela bibliotec'a scolara“. Va se dica: cre-

dincioșele organe ale patrioticului și parintescului guvernului magiar și-au pus de gânduri a schide și a estermină cu ori-ce pretiu limbă românească din școlile noastre; altu-felu nu ne putem esplică oprirea diarlui nostru dela scolă românească din Satulu-nou, candu afara de cestiunile școlare și bisericesci, elu n'are nimicu de cestiunile politice, de care sunt preocupati gubernantii nostri.

„Transilvani'a“

foi'a asociatiunii transilvane pentru literatur'a și cultur'a poporului romanu.

Nr. 1 et 2 pe Januarius 1883 s'a impartitu asta-data numai la inceputulu lunei a dou'a, din acea cauza, că până acum cei mai pușini domni membrii ai asociatiunii au inaintatu la cassa cotisiatiunea de 5 fl. Sumariulu aceluor doi Nri este:

Dissertatiunea tinuta in adunarea generala dela Desiu in Augustu 1882 din istoria pedagogiei la vechii Romani de profes. gimn. V. Gr. Borgovanu.

Influința religiunii asupra culturi omenesci, dissertatiune citita in adunarea despert. Brasiovu et Treiscaune, tinuta in Brescu de preotulu D. Coltofeanu.

Unu lungu catalogu alu toturoru burselor (stipendiilor) și ajutoriilor date in bani din veniturile asociatiunii la tineri (de doi ani si la tinere) din Transilvani'a et Partibus, de 21 ani incóce, cum si alu altoru spese facute spre inaintarea scopurilor asociatiunii, care sunt cultur'a in tóte ramurile possibili și literatur'a nationale, precum spune și titulu si statutulu ei. Lipsescu din acelu conspectu doue positiuni considerabili destulu, pentru-că se nu fia trecute cu vederea; adeca colectiunea de actele societatiei tiparite in brosiure pe anii 1861 până la 1867, apoi 13 tomuri din foi'a asociatiunii pe 13 ani și anali pe 1 anu, tóte publicate cu ajutoriulu ei și alu membrilor sei; preste acestea subventiunea indoita de aproape 1600 fl. facuta din aceleasi venituri expositiunii din 1881, care a ridicatu asia de multu reputatiunea romanilor de dincóce de munti.

Catalogulu de burse până la 1876 publicatu la timpulu seu in „Transilvani'a“ l'amu reproducu și noi in anulu trecutulu. Aici ilu vomu continuá numai dela 1876 incóce. De si strimtorati in spatiu, facemu totusi acésta din cause binecuventate, pe care de altumntrea le cunoscu multi cititori. Asia dela 1876 incóce mai aflamu:

Nicolae Pana, pedagogia, pe 1 anu	60 fl.
Aureliu Burza, comerciul, pe 1876/7	70 „
Vasilie Stinghea, comerciul, pro 1876/7 à 70 fl. din fund. Asoc.	70 „
Aureliu Popescu, reale, pro 1876/7—1881/2 à 40 fl. din fund. Asoc.	420 „
Aureliu Bunea, din Vaadu, reale, pro 1876/7 până la 1879/80 à 60 fl. din fund. Asoc.	280 „
George Strimbu, din Brasiovu, comerciul, pro 1876/7 à 300 fl., pro 1877/8 à 400 fl. din fund. Asoc.	700 „
(Profes., membru ord. până in 1879/80).	
Dumitru Petiera, din Atiellu, pedagogia, pro 1877/8 à 60 fl. din fund. Asoc.	60 „
Joanu Sav'a, din Sin'a, pedagogia, pro 1878/9—1879/80 à 60 fl. din fund. Asoc.	180 „
Joanu Dobrinu, din Buciumu, pedagogia, pro 1877/8 à 60 fl. din fund. Asoc.	60 „
Demetriu Indre, din Buciumu (Satmaru), pedagogia, pro 1877/8 à 60 fl. din fund. Asoc.	60 „
Mihailu Turcescu, din Sialdorfu, agronomia, pro 1877/8 à 60 fl. din fund. Asoc.	60 „
Constant. Boghisiu, din Fagarasiu, comerciul, pro 1877/8—1879/80 à 70 fl. din fund. Asoc.	140 „
Valeriu Popu, din Cicio-Keresztur, gimnasiu, pro 1877/8—1878/9 à 60 fl. din fundat. „Galliana“	120 „
George Negru, din Copsi'a-mare, agronomia, pro 1878/9—1879/80 à 60 fl. din fundat. Asociat.	120 „
Gavriilu Carlighu, din Curticiu, pedagogia, pro 1878/9 à 60 fl. din fund. Asoc.	60 „
Joanu Lapusianu, din Grosi, pedagogia, pro 1878/9—1879/80 à 60 fl. din fund. Asoc.	120 „
Joanu P. Davidu, din Scorei, pedagogia, pro 1878/9 à 60 fl. din fund. Asoc.	60 „
Emiliu Popescu, din Dumbrav'a, gimnasiu, pro 1881/2 à 20 fl. din fund. „E. D. Basiota“	20 „
Joanu Pascu, din Rosi'a de munte, gimnasiu, pro 1878/9—1879/80 à 20 fl. din fundat. „E. D. Basiota“	40 „
Andrei Bârsanu, din Dârste, filosofia, pro 1878/9—1880/1 à 400 fl. din fund. Asoc. (Membru ord.)	1200 „
Nicol. Vecerde, din Topârcea, gimnasiu, pro 1879/80—1881/2 à 70 fl. din fund. Asoc.	210 „
Lazaru Munteanu, din Turnisioru, pedagogia, pro 1876/80 à 60 fl. din fund. Asoc.	60 „
(Repausatu).	
Andrei Munteanu, din Sinc'a-vechia, pedagogia, pro 1879/80 à 60 fl. din fund. Asoc.	60 „
Alexandru Buteanu, din Gherl'a, gimnasiu, pro 1879/80—1881/2 à 60 fl. din fundat. „Doboc'a“	180 „
Bartolomeiu Baiu, din Zernesci, comerciul, pro 1879/80—1881/2 à 70 fl. din fund. Asoc.	140 „
Alexandru Balasiu, din Hatiegu, reale, pro 1879/80—1881/2 à 70 fl. din fund. Asoc.	210 „
Stefanu C. Popu, din Sigau, gimnasiu, pro 1880/1—1881/2 à 60 fl. din fund. „Galliana“	120 „
Moise Fratila, pedagogia, pro 1880/1 à 60 fl. din fund. Asoc.	60 „
Joanu Bardasiu, agronomia, pro 1880/1—1881/2 à 60 fl. din fund. Asoc.	120 „

George Bârsanu, comerciul, pro 1881/2 à 70 fl. din fund. Asoc.	70 fl.
George Ghitia, pedagogia, pro 1881/2 à 60 fl. din fund. Asoc.	60 „
Joanu Russu, pedagogia, pro 1880/1 à 60 fl. din fund. Asoc.	60 „
Sofi'a Ghil'a, din Dev'a, pedagogia, pro 1881/2 à 200 fl. din fund. Asoc.	200 „
Emili'a Trifu, din Zelau, industria, pro 1881/2 à 60 fl. din fund. Asoc.	60 „
Elisabet'a Jónndrea, din Sibiu, industria, pro 1881/2 à 60 fl. din fund. Asoc.	60 „
Elisabet'a Dum'a, din Sibiu, industria, pro 1881/2 à 50 fl. din fund. Asoc.	50 „
Elen'a Petruca, din Sigu (Selagiu), industria, pro 1881/2 à 50 fl. din fund. Asoc.	50 „
Josifu Moianu, din Voila, sculptura, pro 1881/2 à 50 fl. din fund. Asoc.	50 „
Joanu Hor'a, din Sibiu, farmacia, pro 1881/2 à 50 fl. din fund. Asoc.	50 „
Joanu Russu, jura, pro 1861/2 à 60 fl. din fund. Asoc.	60 „
(Continuare din anii precedenti).	
Mihailu Dobo de Rusc'a, jura, pro 1861/2 à 60 fl. din fund. Asoc.	60 „
Joanu Çepesiu, jura, pro 1861/2 à 60 fl. din fund. Asoc.	60 „
Petru Fodorianu, jura, pro 1862/3 à 60 fl. din fund. Asoc.	60 „
Manase Costinu, jura, pro 1862/3 à 60 fl. din fund. Asoc.	60 „
Gerasimu Candrea, jura, pro 1862/3 à 60 fl. din fund. Asoc.	60 „
George Popu, jura, pro 1862/3 à 60 fl. din fund. Asoc.	60 „
Jovichu Teodosiu Stoic'a, jura, pro 1862/3 à 60 fl. din fund. Asoc.	60 „
Sum'a stipendiiloru	29,582 fl.
(Urmédia alte ajutorie).	

Bibliografia.

La librariile Wilh. Krafft in Sibiu J. Stein in Clusiu și la librari'a Nic. J. Ciurcu in Brasiovu se afla:

- Dictionariu ungar.-romanesu Magyar-román Szótár, compusu de Georgie Baritiu, in partea magiara elaboratu mai alesu dupa alu lui Joanu Fogarasi editiunea a cincea. Brasiovu 1869. Form. 8-vo. 41 côle. leg. 3 fl. 50 cr., bros. 3 fl.
- Baritiu G., Istori'a Regimentului II romanu granit. bros. 60 cr.
- Dictionariulu etimologicu romano-latinu, alu societatiei academice elaboratu cá proiectu, tipariu desu pe 184 1/2 de côle și Glossariulu, de cuvinte straine sau considerate cá straine, stracurate în limb'a noastră, cá parte integranta a Dictionariului, tiparitu pe 37 de côle, legate in 3 parti 19 fl., bros. 16 fl.
- Catechismulu calvinescu, impusu clerului și poporului romanescu sub domni'a principiloru Georgiu Rákoczy I și II transcrisu cu litere latine, dupa editiunea II tiparita in a. 1656, insoçitu de o excursiune istorica și de unu glossariu, de Georgie Baritiu. Cu speșele academiiei romane. Sibiu 1879. Pretiulu 60 cr. v. a.

Prenumeratiune la „Caliculu“ pro 1883.

Abonamentulu pentru Austro-Ungari'a pe anu 3 fl., pe 1/2 de anu 1 fl. 50 cr.; pentru Romani'a pe anu 7 franci pe 1/2 anu 3 franci 50 cent.

Despre „Caliculu“ serie „Romanulu“ dela Bucureșci din 9 Martiu 1882: „Diarulu umoristicu „Caliculu“ din Sibiu a facutu progrese foarte insemnate; numerulu ce amu primitu de curându straluceșce printr'o multime de istorisiri haslii și de observatiuni picante, cari neaperatu te face se ridi. Dacu acestu diariu s'ar bucurá de o puternica incuragiare, de sicuru că in curându timpulu ar puté deveni unu diaru umoristicu de primulu rang!“

„Luminatoriulu“ dela Temisior'a in numerulu 12 din 1882 intre alte laude dice: „Oricine a cetitu „Caliculu“ dlui Popa s'a convinsu, că umorulu lui e classicu, satir'a geniala și ilustratiunile nimerite etc.

Rogamu pe p. t. publicu, iubitoriu de o lectura picanta și nicanandu supusa invecchirei, a grabi cu trimiterea abonamentului, că se nu venimu cá in anulu trecutulu in neplacutu positiua de a nu mai puté servi cu exemplare complete.

Administratiunea „Calicului“ in Sibiu.

Exemplarie dela inceputulu semestruului din „Observatoriulu“ mai avemu. Din anii 1878 până in 1881 nu mai avemu de prisosu, decâtu numai câte 1 exemplariu, inse legatu, de care ne-amu potea lipsi. Pretiulu 7 fl. v. a.

Din a. 1882 se mai afla câteva întregi. **Red.**

A esitu de sub tipariu:

Memorialu

compusu și publicatu din insarcinarea conferentiei generale a reprezentantilor alegatorilor romani adunati la Sibiu in dilele din 12, 13 și 14 Maiu st. n. 1881.

Prin comitetulu seu esmisu cu acea ocașiune. Sibiu, tipariulu tipografiei archidieceșane 1882. Formatu 8-vu 144 pagine. Tipariu frumosu, in care s'au stracuratu numai pușine erori tipografice.

Dupa-ce acésta editiune I. de doue mii exemplarie s'a și trecutulu in doue luni, au aparutu in tipografi'a W. Krafft Sibiu 1883 din acelasu

Memorialu

editiunea a dou'a, avutita cu actele adunarei și cu partile cele mai interesante ale desbaterilor conferentiei electorale din Maiu 1881, prin urmare cu unu suplementu de cinci côle asia, că acésta a dou'a editiune este de 15 côle tiparite, care aru face circa 100 côle scrise.

In suplementulu acestui operatu istoricu și juridicu reflectamu anume la protocolulu adunarei, intru care se coprinde și catalogulu exactu alu toturoru membriloru verificati ai acelei conferentie memorabile, cu positiunea sociala si tinutul din care au fostu alesu și delegati. Totuodata suntemu siguri, că publiculu nicidecum nu va trece cu vederea mai virtosu acelea discursuri eminente, care au fostu decisive intru a concentra tóte voturile intru unu singuru votu.

De si editiunea a dou'a costa cu 1/3 parte mai multu decâtu a costatu editiunea I a acestui memorialu, totusi pretiulu i s'a pusu numai 1 fl. 20 cri v. a.

Memorialulu editiunea II. precum și acelasu memorialu tradusu in limbile germana, magiara, francesca dupa editiunea I. se comanda la tóte librariile, atâtu in tiéra câtu și in afara, éra de a dreptulu se póte trage prin posta sub banda in cruce, mai usoru și mai sicuru, cu spese numai de 5 cri pe langa mandatu (Anweisung). Din câte 10 exemplarie cumarate dintru odata se dá unulu gratis. Dela 30 până la 100 exemplarie se dá rabatu 20%.

Acei domni cari inca n'au administratu pretiulu exemplariilor din editiunea I, sunt rogati cá se binevoiéșca a'lu incassá câtu mai curendu și a'lu inaintá la dn. cassariu Vis Romanu in Sibiu, cá se se póta coperi speșele editiunei II.

Se nu uitamu, că editiunile in celelalte trei limbi mergu parte mai mare impartite gratis, mai virtosu in strainatate, și acelea bani costa. (140) 2—2

A nu se trece cu vederea.

Me rogu de a notá adress'a mea, că-ci in totu casulu veii reveni la acea.

Eu iau inapoi tóte câte nu voru placea perfectu; in casu de trebuința sum și gata a trimite spre vedere fără recepere postala la una persóna incredințiatu in domiciliulu comandatorului.

De argintu-China cu recepere postala:

Tabatiera fl. 3.—

Din argintu-Britania:

6 cutite cu lamina de otielu	1.70
6 furculitii	—85
6 linguri de mancatu	—85
1 lingura de lapte	—25
1 cutitu pentru descompusu	1.85
6 cutite de desertu	1.60
6 furculitii de desertu	—75
6	1.28
6 linguritie de cafea	—42
1 lingura de seosu supra 58 cri si	—45
1 lingura pentru ragout	—37

Obiectele aceste sunt facute din argintu-britanicu veritabilu, nu se negrescu nici-odata, și me rogu a nu cumpará numite de argintu-britanicu, de care se dau câte 50—60 bucati cu fl. 8 fl. 9. Britanicu alu meu are sunetu de argintu și nu de plumbu și nu se póte deosebí din argintu; in câtu aparatele pentru mese din argintu curatu devinu cu totulu de prisosu. Tramitu și bucati singuratee pentru 15 cri in marce postale spre vedere.

Obiecte aurite, cari nu se negrescu nici-odata, lucrate preste asteptare frumosu și care nici-decum nu se potu cunoșce din cele de aur.

Lantiuri de orológe pentru domni, 37 cm. lungi, aurite, 1 fl., 1 fl. 50 cri, 2 fl., 2 fl. 50 cri și 3 fl.

Lantiuri de orológe pentru dame, lungi, venetiane, aurite 2 fl., 3 fl. și 4 fl.

Bumbi (nasturi) de maneci, auriti, incependu dela 1 fl. cu pretiuri hotarite.

Tabatiera pentru tabacu de cigarette aurita 1 fl. 50 cri.

Scaparátore potrivite la aceste, aurite 75 cri.

Medailone pentru domni și dame, aurite 1 fl., 1 fl. 50, 2 fl., 2 fl. 50 cri.

Braceletes (bratiare) aurite 1 fl., 1 fl. 50, 2 fl.

Apoi cruci, umelte pentru mese de scrisu, șfesnice, cum și tóte alte obiecte de felulu acesta, cari in casu candu nu aru placea, se voru luá inapoi cu sum'a platiata fără nici-o amanare.

Orológe de zidu și de bosunariu rotunde de zidu. totuodata cu destepatori, imprejuru cu bronzu-auriu 3 fl. 25 cri — movemente de orológe 1 fl. 50 cri, totu felulu de pendule, orológe cu cucu, sau potriniche, cá si orológe americane cu destepatori, orológe totuodata cu cucu și cu potriniche. Orológe de bosunaru din aur si din argintu pentru domni și dame. — Descrierea și pretiu-curentu se voru trimite gratis. Corespondenția in tóte limbile.

(138) 3—4 **Adolf Loevit.**

Comerciul de importu și exportu.
Vien'a, II. Nr. 20 Kaiser Josefstrasse Nr. 20.

Editoru și redactoru responsabile: **G. Baritiu.**
Tipariulu lui **W. Krafft.**